

Por: José M. Mosquera

PEQUENA ESTANCIA NA ILLA DE ONZA

A illa de ONZA ou ONCETA, que por estes dous nomes é coñecida, é como un quelonio aboiado que só nos mostra o seu "caparazón", mentres que os ollos saltóns da súa cabeza, afundida no leito mariño, vixían, atentos, calquera perigo procedente do exterior da ría.

Forma coa súa irmá maior, a ONS, un freu de acceso, ou porta de entrada á ría, empregada por pequenas embarcacións de pesca. Tanto na súa parte norte como na sur, confirmámanse dúas praias. A primeira é sombría e fría por estar todo o día fóra do alcance dos raios solares, a outra é, en verán, ardente en extremo polas moitas horas que o sol está sobre ela e sen posibilidade de acubillo por carecer de calquera accidente que produza o mínimo de sombra. Esta última é a praia de acceso normal á illa. Ascende en pendente pronunciada, rematando ó pé dun muro ou noiro de areiro, dando a sensación de que a illa enteira naceu nas profundidades e está sendo empurrada á superficie por enormes forzas telúricas. Esta consideración, e outras moitas, comeza un a facelas ó pouco de estar sobre a illa. Así, é moi chamativa unha liña vermella, coma de óxido de ferro, que percorre horizontalmente o noiro, coma que a caída pulverizada dese material formara unha capa. Tamén é chamativo o caos de rochas de moi diferentes composicións que forman as paredes e teito de dúas pequenas covas, por certo, únicos lugares da illa onde é posible conseguir auga aínda que esta proceda das húmidas paredes. Coido que a visita dun bo xeñilogo podería descifrar moitos dos misterios sobre a orixe destas illas. ¿ Por que son tan diferentes orograficamente as ONS e as ONS ?.

Toda a illa é un enorme criadeiro de gaivotas. Cando un

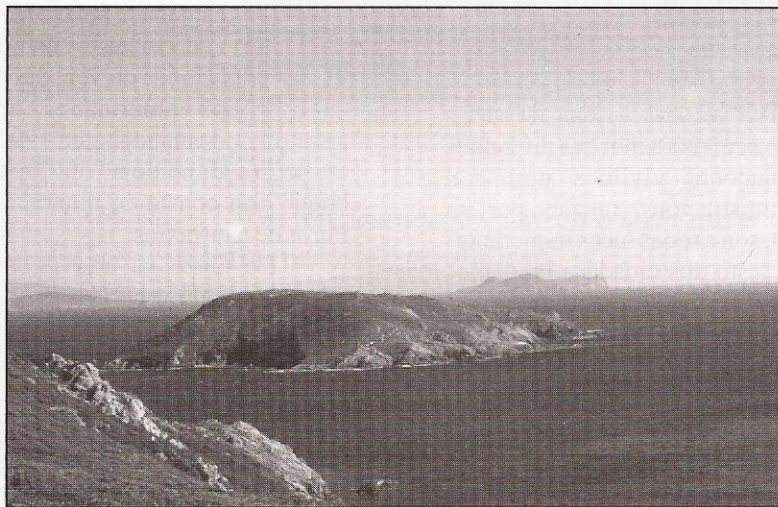
se aproxima ós lugares de cría, os grallos que parten de centos delas producen un ruído enxordecedor e os proxenitores non dubidan en atacar en voo rasante. Se na illa de ONS, o toxal era o hábitat do coello, nesta é o da gaivota. Evitar achegarvos a estes límites do toxal pois en calquera punto do mesmo hai postas, con ovos ou pitiños, poidendo ser estes de calquera idade. Hai épocas en que se observa gran mortandade de xoves exemplares de gaivota, coincidentes coa ausencia de bancos de peixe sobre as augas, sobre todo aqueles enormes cardumes de sardiña ou arenque.

A superficie da illa é case plana, con ausencia completa de árbores e incluso de rochas afloradas. Sobre unha destas poucas rochas está colocado un "dipolo" emisor de radiolocalización aérea, convenientemente sinalado e coa advertencia de manterse fora dos seus límites, sobre todo porque as súas emisións electromagnéticas poden causar danos irreparables na vista.

Outra destas rochas ten forma de altar e ó seu pé e arredores existen anacos de cerámica, no cal pode ser que nos atopemos ante un lugar de antigas ofrendas o incineracións.

Dos tempos nos que a illa era o punto de observación do tiro de costa das baterías de Punta Udra, queda como único vestixio unha pequena caseta derruída á altura da praia.

En fin, quero que estas liñas dean a coñecer, aínda que superficialmente, esa illa redonda, chamada Onza ou Onceta, e que ben merece a pena visitar aínda que só sexa por unhas horas pero, iso si, por favor, en solitario.

Illa de Onza.

ACTIVIDADES "Pineiróns"

Agradecemento á:

ESCUELA NAVAL MILITAR

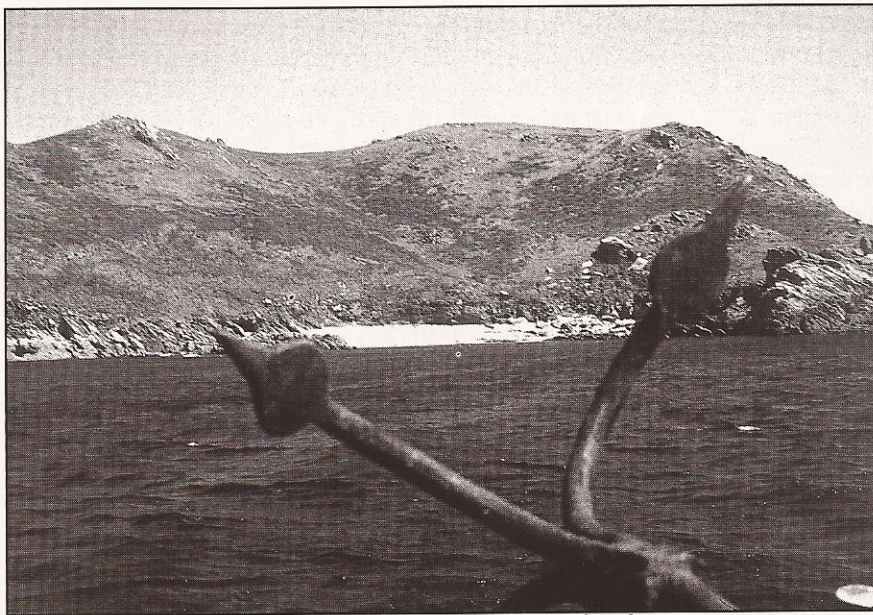
As crónicas fálannos dun sen fin de naufraxios por toda a costa, e polos arredores das Ons non faltan. Pero en xeral, os únicos que se rexistran son aqueles nos que o buque naufragado é de gran porte ou aqueles outros desgraciados que foron acompañados de mortes e desaparecidos. E isto conleva a unha literatura sobre o tema dos naufraxios, obra

seguro que non estarían man sobre man neste tema e saberían o oportunamente aproveitar, política e turisticamente.

Polas miñas actividades deportivas, coñezo interesantes lugares con restos de naufraxios ignorados, que non constan reseñados en ningún lado. Se, por exemplo, unha áncora de grande tamaño está ó pé dun cantil, é de supoñer que o buque ó que pertenceu estea afundido polos seus arredores, ou se aparece un canón de galeón incrustado en rochas, é que haberá máis. En xeral, onde hai un barco que tivo a desgracia de naufragar, é sensato pensar que ten que haber outro ou outros afundidos por un accidente similar nalgunha outra época. É dicir, onde hai un, hai dous.

Sempre que se pesca sobre o baixo de Actívelos, é raro o pescador que non perde o anzol ou a liña, por enganches no fondo. O baixo non está rexistrado. A carta marca nese punto corenta e tantos metros de profundidade, pero na sonda acústica o baixo obsérvase con viril pronunciado, e non dá máis alá dunha profundidade duns vinte metros na súa parte máis alta. Pois ben, para este asinante o baixo de Actívelos ten bastante que ver cun cruceiro español de segunda clase chamado "Conde de Venadito", que, despois de loitar contra os americanos en ultramar, e dado para desmantelar en 1902, destinouse como branco da artillería e afundido no que hoxe é o baixo de Actívelos. Este buque non consta en ningunha das reseñas dos autores de libros de naufraxios.

De Onza xa está dito algo . . . Sobre naufraxios falaremos noutra ocasión.

Illa de Onza. Praia de Porto do sol.

esta que só pode conseguirse coa colaboración das diferentes administracións. Desgraciadamente vivimos nun mal momento, no que estas administracións, quizais por un estraño sentido da competencia, son a todas luces inoperantes e así pasan os anos sen que o resto dos cidadáns poidamos coñecer unha parte tan interesante desta cultura tan próxima a nós, coma é a cultura da navegación. E falo de Galicia, pois se Cataluña, por exemplo, tivese unha costa coa riqueza de restos arqueolóxicos submarinos coma a aquí existente,

A Terraza BUEU